

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä

1) Alueellisen linjauksen tarkoitus

Alueellinen linjaus ulkomaisen työvoiman käytöstä perustuu ulkomaalaislain (301/2004) 72 b §:ään. Alueelliset linjaukset liittyvät työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ja työvoiman saatavuuden arviointiin ja niissä määritellään, millä ammattialoilla ammattiluokkatasolla työvoiman saatavuus on vaikeutunut. Työntekijän oleskelulupahakemusten käsittelyyn tarvitaan työvoiman saatavuuden arvioinnin tueksi ajantasaiset alueelliset linjaukset niiltä alueilta, joilla työnteko tapahtuu.

Työvoiman saatavuus eri ammattialoilla vaihtelee alueellisten ja paikallisten työmarkkinoiden rakenteen ja tilanteen mukaan. Tämän alueellisen linjauksen tarkoitus on tukea työvoiman saatavuutta Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueella huomioiden alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksessa annetaan tiivis kuvaus työmarkkinatilanteesta ja arvioidaan työvoiman saatavuutta seuraavan kuukauden ajalle.

2) Alueen työmarkkinatilanne ja työvoiman saatavuus

Työvoimatutkimuksen mukaan Pohjois-Savon vuoden 2024 toisen vuosineljänneksen työllisyysaste (72,2 %) oli 2,1 % pienempi kuin vuoden 2023 toisella neljänneksellä. Pohjois-Savossa oli syyskuun 2024 lopussa 11 459 työtöntä työnhakijaa, joista lomautettuja oli 992. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2024 syyskuussa 10,2 %, mikä on 0,6 prosenttiyksikköä vuotta 2023 korkeampi. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden 2024 syyskuussa 10,4 %. Työttömien määrä maakunnassa on ollut vuoden 2024 aikana edellistä kahta vuotta korkeampi ja elokuussa 2024 työttömien määrä ylitti vuoden 2021 elokuun lukeman. Lomautettujen määrä on ollut syyskuuhun 2024 saakka korkeampi kuin vuonna 2023. Syyskuussa 2024 lomautettuja oli 100 vähemmän kuin vuonna 2023. Lomautukset kohdistuvat pitkälti miesvaltaisille aloille ja syyskuussa 2024 lomautetuista oli miehiä 85 %. Kaikista lomautetuista 48 % oli syyskuussa 2024 rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöitä.

Uusia avoimia työpaikkoja maakunnassa kuin myös valtakunnallisesti on ollut huomattavasti vähemmän kuin muutamana aiempina vuonna. Tammi-syyskuun 2024 aikana Pohjois-Savon työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoitettuja uusia avoimia työpaikkoja oli 18 000, mikä on noin 13 600 vähemmän kuin vuoden 2023 vastaavalla ajanjaksolla (- 43 %). Usealla toimialalla osaavan työvoiman saatavuus on kuitenkin edelleen haasteellista. Työ- ja elinkeinoministeriön laatiman tilaston mukaan Pohjois-Savossa 57 % työvoimaa etsineistä toimipaikoista koki rekrytointiongelmia vuoden 2024 toisella neljänneksellä. Neljän viimeisimmän vuosineljänneksen rekrytointiongelmien keskiarvo Pohjois-Savossa on 50 %.

Syksyllä 2024 laaditun työvoimabarometrin mukaan työvoiman kysynnän vähentymisen myötä työvoimapulaa on vähemmän ja monessa ammattiryhmässä työvoimasta on ylitarjontaa. Talouden odotetaan kasvavan ja työttömyyden kasvun pysähtyvän vuonna 2025. Työllisten ikärakenne edellyttää eri aloille korvausrekrytointeja eläköitymisten vuoksi. Pohjois-Savossa työvoimapulaa koetaan etenkin sote-alalla. Pulaa on sairaanhoitajista, lähihoitajista, lääkäreistä, sosiaalityöntekijöistä ja psykologeista. Osaajia tarvitaan myös terveysteknologiaan ja lääketieteelliseen/geeniterapiaan. Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelut toimialalla on kohtaanto-ongelmaa. Haastetta lisää se, että varsinkin matkailukohteet sijaitsevat usein paikoissa, minne on haasteellista liikkua julkisella liikenteellä. ICT-osaajapula nousee edelleen esiin yhtenä keskeisenä yritysten kasvua hidastavana tekijänä, vaikka kysyntä onkin laskenut

muutaman vuoden takaisesta. Teollisuudessa ja rakennusalalla on ollut osaajapulaa jo pidemmän aikaa. Nyt työvoiman saatavuus on parempi, mutta ongelmat korostuvat työvoiman kysynnän kasvaessa. Maatalouden puolella työvoimasta on pulaa sesonkiaikana. Alalla on paljon työtä ulkomaalaiselle työvoimalle. Vihreän siirtymän hankkeiden toteuttaminen on tuonut esiin biokaasuun liittyvän osaamisvajeen. Tekoälyyn, digiosaamiseen ja robotiikkaan liittyvät osaamistarpeet korostuvat lähitulevaisuudessa.

Ennusteisiin liittyy lyhyellä tarkasteluvälillä epävarmuutta yleisen taloustilanteen takia. Työvoiman kysynnän ennustetaan kuitenkin kasvavan vuoden 2025 aikana ja työttömyyden kasvu osoittaa tasaantumisen merkkejä.

Suomessa toimivan työnantajan on ensisijaisesti rekrytoitava työntekijä työmarkkinoilla jo olevasta työvoimasta. Työnantajan on julkaistava ilmoitus avoimesta työpaikasta tyomarkkinatori.fi -sivuille vähintään kahdeksi (2) viikoksi, jotta voidaan selvittää, onko tehtävään saatavissa työvoimaa työmarkkinoilta. Lupaharkinnassa otetaan huomioon koko EU/ETA-alueen hakijat. Tähän linjaukseen on koottu ne ammattialat, joita voidaan alueella puoltaa ilman edellä mainittua työvoiman saatavuusselvitystä.

3) Alueellinen linjaus

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että seuraavilla ammattialoilla työvoiman saatavuus on alueella vaikeutunut.

Ammattiala	Ammattiluokka	Ammattinimike ja poikkeukset
2 Erityisasiantuntijat	21 Luonnontieteiden ja tekniikan erityisasiantuntijat 22 Terveydenhuollon erityisasiantuntijat 25 Tieto- ja viestintäteknologian erityisasiantuntijat 26 Lainopilliset, sosiaalialan ja kulttuurialan erityisasiantuntijat	2153 ICT-alan erityisasiantuntijat 2164 Yhdyskunta- ja liikennesuunnittelijat 2211 Yleislääkärit 2212 Ylilääkärit ja erikoislääkärit 2261 Hammaslääkärit 2266 Kuulontutkijat ja puheterapeutit 2511 Sovellusarkkitehdit 2512 Sovellussuunnittelijat 2513 Web- ja multimediakehittäjät 2514 Sovellusohjelmoijat 2519 Muut ohjelmisto- ja sovelluskehittäjät 2521 Tietokantasuunnittelijat ja -vastaavat 2523 Tietoverkkojen erityisasiantuntijat 2634 Psykologit 2635 Sosiaalityön erityisasiantuntijat
3 Asiantuntijat	31 Luonnontieteiden ja tekniikan asiantuntijat 32 Terveydenhuollon asiantuntijat	3135 Metallien jalostuksen prosessinhoitajat 3212 Bioanalytiikot (terveydenhuolto) 3221 Sairaanhoidajat ym. 3222 Kätilöt 3251 Suuhygienistit
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	44 Muut toimisto- ja asiakaspalvelutyöntekijät	4412 Postinkantajat ja -lajittelijat
5 Palvelu- ja myyntityöntekijät	51 Palvelutyöntekijät 53 Hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijät	5131 Tarjoilijat 5321 Lähihoitajat (kaikki ammattinimikkeet) 5322 Kodinhoitajat (kotipalvelutoiminta)
6 Maanviljelijät, metsätyöntekijät ym.	61 Maanviljelijät ja eläintenkasvattajat ym. 62 Metsä- ja kalatalouden työntekijät	6111 Pelto- ja avomaanviljelijät 6113 Puutarhurit, kasvihuoneviljelijät ja -työntekijät 6121 Liha- ja lypsykarjan kasvattajat sekä muiden kotieläinten kasvattajat

		6210 Metsurit ja metsätyöntekijät
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijät	72 Konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat	7212 Hitsaajat ja kaasuleikkaajat 7223 Koneenasettajat ja koneistajat
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	81 Prosessityöntekijät 82 Teollisuustuotteiden kokoonpanijat	8121 Metalliteollisuuden prosessityöntekijät 8211 Konepaja- ja metallituotteiden kokoonpanijat 8219 Muut teollisuustuotteiden kokoonpanijat
9 Muut työntekijät	91 Siivoojat, kotiapulaiset ja muut puhdistustyöntekijät 92 Maa-, metsä- ja kalatalouden avustavat työntekijät 96 Katujen puhtaanapidon ja jätehuollon työntekijät ym.	9111 Kotiapulaiset ja -siivoojat 9112 Toimisto- ja laitossiivoojat ym. (pois lukien 91129 Muut muualla luokittelemattomat siivoojat) 9211 Maanviljelyn avustavat työntekijät 9214 Avustavat puutarhatyöntekijät 9621 Sanomalehtien jakajat, lähetit ja kantajat

4) Lisätietoja työntekijän oleskeluluvasta ja hakemusprosessista

Maahanmuuttoviraston verkkosivut:

<https://migri.fi/tyontekijan-oleskelulupa> ja <https://migri.fi/tyonantajalle>

TE-toimiston työlupapalvelut, valtakunnallinen verkkosivu (1.1.2025 alkaen vain Migrin sivut):

<https://toimistot.te-palvelut.fi/tyolupapalvelut>

Ammattialojen ISCO-luokitus:

<https://www.tilastokeskus.fi/fi/luokitukset/ammatti/>

Työvoimabarometri:

[Työvoimabarometri - Etusivu](#)

5) Alueellisen linjauksen voimassaoloaika: 1.12.2024–31.5.2025

Lisätietoja

Pohjois-Savon ELY-keskus:

- maahanmuuttopäällikkö Lisbeth Mattsson, p. 0295 026 597 ja
- tutkija Jaakko Honkalampi, p. 0295 026 237

Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Työntekijän oleskelulupahakemuksia koskeva asiakasneuvonta 1.1.2025 alkaen

Neuvontapalvelu (opiskelu ja työnteko): p. 0295 790 602 (klo 8.30–12.00 ja 13–15.30)

Sähköposti: migri@migri.fi

Työnantajien neuvontapalvelu: p. 0295 790 601 (klo 8.30–12.00 ja 13.00–15.30)

Sähköposti: tyonantajapalvelut@migri.fi

Kuopiossa 29.11.2024

Jan Blomberg
E-vastuualueen johtaja

Lisbeth Mattsson
Maahanmuuttopäällikkö

Tämä asiakirja POSELY/2093/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/2093/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Mattsson Lisbeth 29.11.2024 09:13

Ratkaisija Blomberg Jan 29.11.2024 09:22